

ŘEŠENÍ DOPADŮ KRIZE V EVROPĚ, MOŽNOSTI PRO ČR

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D.

předseda Rady

Energetický regulační úřad

11. TRENDY ČESKÉ A EVROPSKÉ ENERGETIKY 24.5.2022

JAK PODZIMNÍ ENERGETICKÁ KRIZE A VÁLKA NA UKRAJINĚ ZMĚNILA SITUACI?

- Cena komodit se zvedla až 5-ti násobně.
- Obchodníci už nechtějí přijímat nové zákazníky a co bude dál?
- Zákazník přestává zvládat platit faktury. Bohatší investuje do soběstačnosti.
- Výrobci OZE především FVE prožívají oživení a zřejmě je čeká další velký boom.
- Provozovatelé soustav v elektroenergetice plánují investovat v V. RO do soustav 147 mld. Kč, oproti 107 mld. Kč, které investovali ve IV. regulačním období. Bude to stačit?
- Plynárenství se začalo obávat budoucnosti. Vodík, bioplyn, biometan, LNG?
- Transformace teplárenství na zemní plyn v plánu.
- ČEPS je pod tlakem vynakládání enormních částek na placení služeb výkonové rovnováhy pro řízení soustavy.
- **Vlády hledají nástroje, jak zákazníkům pomoci a nezbořit 20 let budovanou liberalizaci energetického trhu.**
- Vše provází rychlé krizové řízení a změny zákonů bez větší možnosti dané téma připravit a diskutovat se všemi účastníky trhu.
- Regulátor začal propočítávat regulovanou část cen od ledna 2023 a vychází zdražení v úrovni desítek procent.

Stát	snížení poplatků, daní, DPH	regulace maloobchodních cen	regulace velkoobchodních cen	přímé dávky zranitelným skupinám obyvatelstva	mandát státem vlastněným firmám	zdanění vysokých zisků energetik	jiná opatření
Rakousko	✓			✓			
Belgie	✓	✓		✓			✓
Bulharsko		✓				✓	
Chorvatsko	✓			✓			
Kypr	✓			✓	✓		
ČR	✓			✓			
Dánsko				✓			
Estonsko	✓	✓		✓			
Finsko	✓			✓			
Francie	✓		✓	✓	✓		
Německo	✓			✓			
Řecko				✓	✓		
Maďarsko		✓					
Irsko	✓			✓			✓
Itálie	✓			✓		✓	
Lotyšsko	✓			✓			
Litva				✓			✓
Lucembursko				✓			
Nizozemsko	✓			✓			
Norsko	✓			✓			
Polsko	✓	✓		✓			
Portugalsko	✓		✓	✓	✓		
Rumunsko	✓	✓		✓		✓	
Slovensko		✓			✓		✓
Španělsko	✓	✓	✓	✓		✓	
Slovinsko	✓			✓			
Švédsko	✓			✓			✓

SOUČASNÁ OPATŘENÍ NA SLOVENSKU

Fixace komoditní složky na účtech za elektřinu pro domácnosti (tvoří cca 45 % z konečné ceny)

- ❑ Únor: slovenská vláda se dohodla se Slovenskými elektrárnami (SE), že nezavede daň z neočekávaného zisku, nicméně SE prodají 6,15 TWh pro vybrané skupiny zákazníků za cenu 61,2 EUR/MWh pro roky 2023 a 2024.
- ❑ Dle společnosti celková hodnota podpory bude činit přibližně 850 milionů EUR.
- ❑ Domácnosti by měly na účtech za elektřinu do roku 2024 ušetřit celkem asi 1 miliardu EUR vč. DPH. Průměrná úspora na domácnost dosáhne podle vlády 500 EUR.

Cenová regulace

- ❑ V SR stále existuje cenová regulace dodávek elektřiny a plynu pro zranitelné zákazníky (domácnosti + malí a střední podnikatelé).
- ❑ V rámci cenových rozhodnutí pro rok 2022 se podařilo snížit tarif za provoz systému (TPS) o 33 %, což přispělo ke zmírnění dopadů nárůstu ceny elektřiny jako komodity na burzách na celkovou cenu elektřiny. Regulované ceny elektřiny v roce 2022 se tak pro velkou část domácností dostávají přibližně na úroveň regulovaných cen elektřiny v roce 2020.
- ❑ Garance cen plynu pro domovní kotelny od státního podniku SPP.

SOUČASNÁ OPATŘENÍ VE FRANCII

- ❑ V září 2021 vláda zavedla jednorázovou platbu (voucher) 100 EUR, 5,8 mil. domácností. Rovněž byl zaveden cenový strop plynu do dubna 2022.
- ❑ Obě opatření byla následně v říjnu posílena, čímž se zvýšil počet příjemců poukázky (pro každého, kdo vydělává méně než 2 000 EUR měsíčně – přibližně 38 milionů lidí) a prodloužení cenového stropu do konce roku 2022.
- ❑ Od února 2022 do ledna 2023 vláda také snížila daň z elektřiny z 22,50 EUR/MWh na 1 EUR pro domácnosti a 50 centů pro podniky.
- ❑ V březnu 2022 bylo dohodnuto navýšení objemu elektřiny, kterou je EDF povinna prodat svým konkurentům, o 20 % (ze 100 na 120 TWh). Tento nucený prodej na období od 1. dubna 2022 do 31. prosince 2022 za 46,20 EUR/MWh je součástí systému Arenh (regulovaný přístup k historické jaderné elektřině), který zajišťuje zvýhodněnou výkupní cenu pro alternativní výrobce.
- ❑ Vládní balíček zavedený v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu bude představovat celkové náklady v rozmezí 25–26 miliard EUR.

SOUČASNÁ OPATŘENÍ V NĚMECKU

- ❑ Od ledna 2022 vstoupilo v platnost opatření, které snižuje výši „ekologického příplatku“ za energii pro domácnosti z 6,5 centů za kWh na 3,7 centů.
- ❑ Vláda plánuje pokrýt rozdíl v hodnotě 3,3 miliardy EUR v rámci státního rozpočtu prostřednictvím uhlíkových daní.
- ❑ Vládní balíček jednorázových dotací ve výši 130 milionů EUR pro domácnosti s nízkými příjmy, které mají být vyplaceny během léta, tedy v době, kdy domácnosti obdrží své účty od dodavatelů energií.
- ❑ V lednu 2022 diskutováno zavedení zdanění neočekávaných zisků – zatím bez implementace.
- ❑ Pohled na trh je takový, že je zajištěna jeho funkčnost.

REPOWEREU (1/2)

Plán REPowerEU (ze dne 18.5.2022) vytyčuje 4 pilíře:

1. **úspory energie**, včetně zvýšení závazného cíle směrnice o energetické účinnosti;
2. **diverzifikace** dovozu ropy, plynu, elektřiny a (v budoucnu) vodíku;
3. **urychlení čisté energie**, zvýšení obnovitelných zdrojů s navrhovaným vyšším cílem obnovitelných zdrojů ve výši 45 % (místo 40) v revidované směrnici o obnovitelných zdrojích energie;
4. **investice a reformy**, dodatečné investice do budoucí energetické infrastruktury. Komise navrhuje, aby členské státy vypracovaly národní REPowerEU plány pro implementaci těchto nových priorit.

REPOWEREU (2/2)

Krátkodobá opatření mj.:

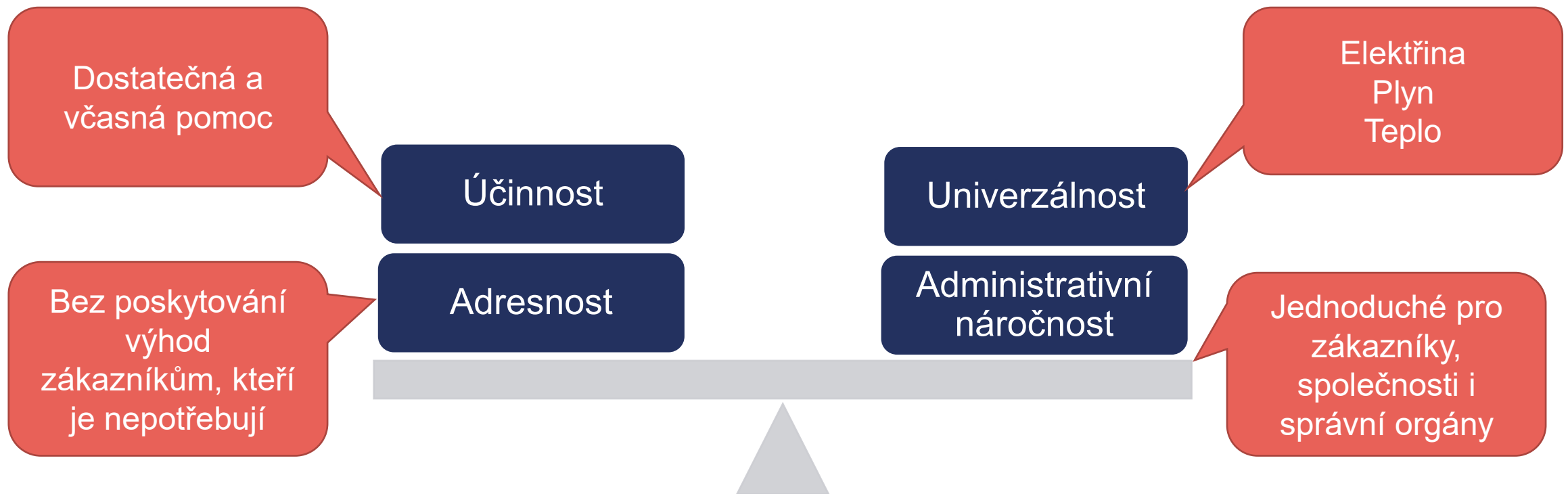
- ❑ Společné nákupy plynu, LNG a vodíku prostřednictvím EU Energy Platform pro všechny členské státy, které se chtějí také zúčastnit, a také pro Ukrajinu, Moldavsko, Gruzii a západní Balkán.
- ❑ Rychlé zavádění projektů solární a větrné energie v kombinaci s využíváním obnovitelného vodíku k úspoře přibližně 50 miliard m³ dovozu plynu.
- ❑ Zvýšit produkci biometanu a ušetřit 17 mld. m³ dovozu plynu.
- ❑ Naplnění zásobníků plynu na 80 % kapacity do 1. listopadu 2022.
- ❑ Plány snížení poptávky koordinované EU v případě přerušení dodávky plynu.

Střednědobá (do roku 2027) opatření mj.:

- ❑ Nové národní plány REPowerEU v rámci upravené obnovy a odolnosti – na podporu investic a reforem v hodnotě 300 miliard EUR.
- ❑ Nová legislativa a doporučení pro rychlejší povolování obnovitelných zdrojů, zejména ve vyhrazených oblastech s nízkým rizikem pro životní prostředí.
- ❑ Investice do integrované a přizpůsobené sítě plynárenské a elektrické infrastruktury.
- ❑ Vodíkový akcelerační systém, který do roku 2025 vybuduje 17,5 GW elektrolyzátorů.
- ❑ Moderní regulační rámec pro vodík.

MOŽNÁ OPATŘENÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ V SEGMENTU DOMÁCNOSTÍ

Řešení musí být správně vyvážené

UVAŽOVANÁ OPATŘENÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ – DOM.

Energetický voucher – příspěvek na energie

Podpora, která ve srovnání s jinými formami umožňuje nejlepší vyvážení účinnosti, adresnosti, univerzálnosti a administrativní náročnosti.

- + umožní skutečné řešení problému - podle alokované výše prostředků,
- + adresná pomoc pro konkrétní zákazníky/skupiny zákazníků,
- + využitelné pro elektřinu, plyn i teplo,
- + přijatelný zásah do systémů účastníků trhu,
- + možnost aplikace na jednorázové/pravidelné bázi,
- + rychlé řešení,
- nutnost přesvědčit obchodníky – kompenzace jejich nákladů musí být velmi rychlá.

Navíc možnost digitalizace, která může vyřešit problém interakce velkého množství zákazníků s obchodníkem (např. přes systém OTE).

UVAŽOVANÁ OPATŘENÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ – DOM.

Řešení prostřednictvím přímé dotace tržních cen obchodníka

- + řeší problém tam, kde vznikl,
- + lze zacílit zákazníky, u kterých došlo k nárůstu cen tj. bez nebo po skončení dlouhodobé fixace ceny,
- neřeší teplo z SZT,
- velká administrativní náročnost - úprava fakturačních systémů, vykazování,

Řešení prostřednictvím přímé dotace regulovaných cen distribuce

- **nepřináší účinnou pomoc** – cena distribuce např. v plynárenství má podíl 10 - 20 % na ceně dodávky a dále klesá,
- neřeší teplo z SZT,
- nenabízí adresné řešení bez deformace současného systému-vytváření sociální podoby současných sazeb,
- velká administrativní náročnost, nepřináší žádné výhody oproti řešení přes tržní ceny
- dopady do systémů fakturačních systémů obchodníků jako v předchozím případě,
- omezení daná nařízením o vnitřním trhu s elektřinou.

DALŠÍ UVAŽOVANÁ OPATŘENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Další možná opatření

- Vyčlenění části dodávek z volného trhu,
- Single Buyer,
- Daňová zvýhodnění, odpuštění některých poplatků,
- Komplexní sociální řešení – dávky v nouzi, příspěvky na bydlení,.....

= Politická rozhodnutí

Všechna opatření mají jediného společného nepřítele: státní rozpočet

DĚKUJI ZA POZORNOST

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D.

předseda Rady

Energetický regulační úřad

Energetický regulační úřad
Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava
+420 564 578 666
podatelna@eru.cz
ID datové schránky ERÚ eeuau7
www.eru.cz

